Wydanie poranne.
Nr. 221. Poniedziałek 31 sierpnia 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f. 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy: Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Zwycięskie walki wojsk austryackich i niemieckich.
Przesilenie w armii francuskiej.
Neutralność Ameryki.

Zwycięskie walki z Moskalami.

Wiedeń, 31 sierpnia.

Bitwy na rosyjskim terenie wojny trwają dalej z niezmniejszoną gwałtownością. Na wschód od armii gen. Dankla, która mimo kilkakrotnie ufortyfikowanej pozycyi nieprzyjaciela niepowstrzymanie idzie naprzód ku Lublinowi, nasze siły, wprowadzone między Bug a Wieprz rozpoczęły 26 b. m. atak na silną rosyjską armię, która ruszyła naprzeciw nim z obszaru koło Chełma. Następnie rozwinęły się po bitwie pod Kraśnikiem dalsze zacięte walki pod Zamościem, tudzież na północ i wschód od Tomaszowa. Dla naszych atakujących wojsk mają te walki przebieg zwycięski. 28 b. m. wmieszała się w te walki skutecznie nasza grupa z pod Bełzca, która teraz również na rosyjskim terenie posuwa się naprzód. W tych walkach, zarówno jak w bitwie pod Kraśnikiem, zabrano tysiące jeńców.

We wschodniej Galicyi wojska nasze trzymają się z doskonałą brawurą i wytrwałością przeciw bardzo silnym, przeważającym wojskom nieprzyjacielskim.

Owoce zwycięstwa pod Kraśnikiem.

Wiedeń, 31 sierpnia.

Z wojennej kwatery prasowej donoszą **urzędowo**:

Komendant armii, generał kawaleryi **Dankl** wystosował 26 b. m. następujący rozkaz do swoich wojsk:

Armia odbyła w dniach 23 i 24 sierpnia pod Kraśnikiem, Polichną i Gorajem w świetny sposób chrzest ogniowy. Wszystkie korpusy, dzięki bohaterskiemu zachowaniu się wojsk, zmusiły nieprzyjaciela do odwrotu równającego się ucieczce. O ile dotąd wiadomo, zdobyliśmy 3 chorągwie, 28 armat, wiele karabinów maszynowych i przeszło 6000 jeńców. Z serdeczną radością dziękuję wszystkim członkom armii za usługi, oddane naszemu gorąco ukochanemu wodzowi najwyższemu i ojczyźnie. Ale także żal napełnia nasze serca. Wielu towarzyszów znalazło śmierć na polu chwały. O nich pamiętamy w tej podniosłej chwili. Jeszcze mamy ciężkie walki i wiele trudów przed sobą, ale dzielna armia z pewnością wszystko pokona.

Dankl, generał kawaleryi.

Wielka klęska Moskali w Prusach wschodnich.

Berlin, 31 sierpnia.

Biuro Wolffa donosi:

Sprawozdawca wojenny „Berliner Tageblattu“ donosi, że przy walkach koło Szczytna (Ortelsburga), podług tymczasowego obliczenia, dostało się **do niewoli przeszło 30.000 Rosyan** wraz z wielu wyższymi oficerami. Rosyanie **osaczeni** zostali przez wojska niemieckie **z trzech stron** i odparci do bagien i jezior mazurskich.

Neutralność Stanów Zjednoczonych.

Waszyngton, 30 sierpnia.

Prezydent Stanów Zjednoczonych Wilson ogłosił oświadczenie, zapowiadające neutralność Stanów Zjednoczonych w wojnie między Japonią a Niemcami i w wojnie między Japonią a Austro-Węgrami.

Klęska Moskali na granicy Bukowiny.

Lwowska „Gazeta wieczorna“ (Nr. 2056 z 28 bm.) donosi z **Czerniowiec**:

Większe masy wojska rosyjskiego odrzucono na 50—60 klm. za granicę. Pogłoski o ewakuowaniu Bojanu są nieprawdziwe. Straty Rosyan bardzo znaczne.

Ranni z południowego terenu wojny.

Budapeszt, 30 sierpnia.

Wczoraj przywieziono do Budapesztu z południowego terenu wojny **500 rannych** okrętami i koleją.

Rjeka, 31 sierpnia.

Parowiec austryackiego Lloyda „Elektra“ ze 130 rannymi żołnierzami w walkach **na granicy czarnogórskiej** przybył tu z Castelnuovo.

Ustąpienie naczelnego wodza francuskiego.

Kopenhaga, 31 sierpnia.

Z Paryża przez Rzym przychodzi wiadomość, że generał **Joffre zażądał dymisyi jako naczelny wódz**. Jako powód podaje **złe współdziałanie generałów**.

Co się dzieje w Paryżu.

Paryż, 31 sierpnia.

Pomiędzy ministrem wojny a generałem Joffre wybuchły **zasadnicze różnice zdania**. Minister wojny czyni generała Joffre w gwałtowny sposób odpowiedzialnym za **niepotrzebny marsz do Belgii**.

Ludność jest **przygnębioną** nieszczęsnemi wiadomościami, a oficyalne uspokojenia wcale na nią nie oddziaływują. Większość ludności wątpi o wiarygodności francuskich wojskowych doniesień i zwolna przygotowuje się na **wkroczenie Niemców do Paryża**.

Jako następcy generała Joffre wchodzą w rachubę generałowie: Pau, Castelnau i d'Amade.

O aneksyę Belgii.

Berlin, 31 sierpnia.

„Lokal-Anzeiger“ żąda, aby Belgia **niepodzielnie przypadła Niemcom**.

Katastrofa aeroplanu.

Johannisthal (pod Berlinem), 30 sierpnia.

Awiatyk Post, który wraz z towarzyszem dziś rano dla złożenia egzaminu startował, spadł. **Obaj zabici**, aparat zdruzgotany.

Wyrok na zdrajców.

Lwów, 30 sierpnia.

Sąd obrony krajowej we Lwowie zasądził na mocy prawa doraźnego na karę śmierci przez powieszenie rolników Arona (?) Manowskiego i Piotra Grodzickiego z Krechowa, oraz Jana Puszczyńskiego z Fujny w powiecie żółkiewskim, za to, iż sprowadzili rosyjskie wojska z Krechowa przez Majdan do Fujny, a Jana Puszczyńskiego ponadto za obrazę majestatu i podburzanie do nienawiści i pogardy ku osobie cesarza oraz ku formom rządów i akcyi państwowej, wreszcie rolnika Andrzeja Pużaka z Mokrotyna za obrazę majestatu i zakłócenie spokoju publicznego. Wyroki powyższe wykonano 29 bm. we Lwowie.

Od Wisły do Dniestru.

Bitwy austryacko-rosyjskie.

Tow. Hugo Schulz, który jako korespondent „Arbeiter Zeitung“ przebywa w austryackiej głównej kwaterze prasowej, donosi swemu pismu następujące szczegóły olbrzymiej walki, toczącej się od Wisły do Dniestru. Z opisu tego („Arbeiter Ztg.“ z 29 b. m. Nr. 239) podajemy kilka szczegółów:

We środę 26 sierpnia rozpoczęła się wielka bitwa między austryackiemi a rosyjskiemi wojskami na ogromnej przestrzeni **od Wisły do Dniestru. Miliony żołnierzy walczy ze sobą.**

Rosyanie, równocześnie z ofenzywą na Prusy wschodnie, wykonali **atak na Galicyę** w trzech kierunkach:

1) Od **Równa** (100 klm. od Brodów) i od **Kowla** (140 klm. od Brodów) posunęli się w kierunku Brodów.

2) Od Lublina posunęli się w kierunku Kraśnika.

3) Od **Kijowa** uderzyli na linię Zbrucza, stanowiącego granicę między Rosyą a Austryą.

Pierwsza grupa rosyjska (środkowa) doszła do **Rawy Ruskiej,** ale między Rawą a Złoczowem wojska austryackie **wstrzymały ją w pochodzie** i — jak ostatnie telegramy donoszą — przeniosły walkę na terytoryum rosyjskie.

Druga grupa rosyjska, pobita gruntownie pod Kraśnikiem, **cofa się, ścigana, pod Lublin.** Równolegle ze ścigającą armią idzie **druga armia austryacka** między Bugiem a Wieprzem w linii Zamość-Chełm.

Trzecia grupa rosyjska napotkała silny opór ze strony wojsk austryackich, opór opierający się na naturalnych podstawach, jakiemi są płynące równolegle z granicą rzeki Zbrucz, Seret, Lipa itd.

Walki, rozgrywające się obecnie między Wisłą a Dniestrem, składają się z kilku poszczególnych, ale będących ze sobą w związku walk. Ze względu na **ogromną przestrzeń** i na **krocie walczących** wynik nie może tak rychło nastąpić, ale — jak z telegramów wynika — walki rozwijają się **pomyślnie** w myśl planów austryackiej komendy naczelnej.

Kielce kwaterą Legionu.

W Nr. 2 „Dziennika urzędowego Wojsk Polskich“ znajdujemy wezwanie do gościnnego przyjęcia formującego się Legionu Zachodniego: ...„Zbudźcie się! Oto w murach naszego grodu formuje się 1 polski Legion zachodni. Szef sztabu wyjechał do Krakowa, by poczynić odpowiednie zarządzenia, oddziały kawaleryjskie łączą się razem pod jedną naczelną komendą. W Krakowie podjęto organizowanie nowych oddziałów kawaleryi. Między Krakowem a Kielcami zaprowadza nasza polska wojskowość pocztę i urządza połączenie telefoniczne, otwiera drogę automobilową. To wszystko są fakty.

Czas więc ocknąć się z niewoli moskiewskiej, zapomnieć o latach przytłumienia szerokich dechów narodu, czas otworzyć szeroko wrota naszej staropolskiej gościnności, czas rozprzestrzenić bratnie serca i przygarnąć rzesze wojowników narodowej sprawy.

Naczelny Komitet Narodowy.

Odezwa kongregacyi kupieckiej.

Kongregacya kupiecka w Krakowie wydała pod datą 26 bm. do swych członków odezwę, w której podaje treść swej uchwały:

Rada Kongregacyi kupieckiej, pragnąc przedstawić kupiectwo krakowskie w świetle, w jakiem od pięciuset lat ochotnie i z poświęceniem spełniało swe obowiązki wobec Ojczyzny, że spiesząc z ofiarnością materyalną w miarę sił i zasobów nie zawiedzie swego posłannictwa przedewszystkiem w obecnej dziejowej chwili, uchwala:

„Od datków, choćby drobnych, żaden kupiec nie jest wyłączony, winien je zaś składać w kasie Skarbu narodowego (ul. Poselska 8, parter), lub na ręce delegatów, wyznaczonych i upełnomocnionych przez N. K. N.

W wypadkach zaś, gdzie kupiec może umotywować, że wymiar daniny jest za wysoki do rozmiarów jego majątku lub dochodu, zechce zgłosić się pisemnie, po otrzymaniu wymiaru, do Kongregacyi kupieckiej (u sekretarza, ul. Radziwiłłowska 27, lub w handlu Porębski i Zimler, Rynek 8) z podaniem swych uwag i wniosków.

Komitet, wybrany przez Radę Kongregacyi, zajmie się zbadaniem motywów i wniosków i zawiadomi o tem zarówno N. K. N., jak i wnoszącego podanie“.

Ofiara Przemyśla.

Przyboczna rada komisarza rządowego na posiedzeniu z 26 b. m. uchwaliła 250.000 K na Legiony polskie.

Położenie w Brześciu Litewskim.

Od osoby, przybyłej do Kielc z Brześcia, dnia 23 sierpnia, dowiaduje się „Dziennik Urzędowy Wojsk Polskich“, że urzędnicy i ich rodziny, które miały być dowiezione do Smoleńska, zostały **porzucone w drodze** na łaskę opatrzności, co po raz tysiączny stwierdza **rozkład** osławionej gospodarki rosyjskiej. Pomiędzy wędrowną tą rzeszą panuje **tyfus** brzuszny i inne choroby, wynikłe z niehygienicznego życia i niewygód obozowych, gdyż biwakują pod gołem niebem.

Ta sama osoba opowiada, że wokoło Brześcia sypią wały i okopy; cała zdolna do pracy ludność pociągnięta jest do tego. Płacą po rublu dziennie.

W Brześciu rozlepiono ogłoszenie, zalecające wszystkim mieszkańcom, nienależącym do obrony, natychmiast **opuścić miasto.** Popłoch straszny.

Rosyjska socyalna demokracya przeciw wojnie.

Jak się dowiadujemy z ostatniego numeru „Vorwärtsu“, na posiedzeniu Dumy rosyjskiej w dniu 8 sierpnia, na którem uchwalono kredyty wojskowe, wystąpił jako reprezentant frakcyi socyalno-demokratycznej tow. Chaustow i złożył deklaracyę, energicznie występującą przeciw wojnie, jako rezultatowi imperyalistycznej polityki klas posiadających.

Po odczytaniu deklaracyi przez tow. Chaustowa posłowie socyalno-demokratyczni i **trudowicy opuścili salę** posiedzeń, wobec czego rezolucya, wyrażająca zaufanie rządowi i kredyty wojskowe zostały uchwalone **w nieobecności socyalistów** i trudowików.

Polacy w rosyjskiem wojsku.

Jak donosi wojenny korespondent „Berliner Tageblatt“ z Dirschau, Polacy, którzy brali udział w ostatnich starciach z nacierającą armią pruską, **nie strzelali** do niemieckich oddziałów. Rosyjscy oficerzy leżą zazwyczaj w drugiej linii i strzelają w opornych. Prusacy zabrali do niewoli dużo Polaków, którzy chętnie się poddawali.

Przed wyborem papieża.

Rzym, 30 sierpnia.

„Giornale d'Italia“ donosi: Dziś przed południem odbyło się krótkie zebranie kardynałów. Conclave rozpocznie się **jutro** po południu o godzinie 5. Ustalono już wszystkie formalności. Personal i służba, która ma być zajęta w conclave, zostały zaprzysiężone. Ogółem 200 osób weźmie udział w conclave. Z 65 kardynałów tylko 60 przybędzie. Obaj amerykańscy kardynałowie przybędą dopiero 2 i 3 września. Kardynał austryacki Bauer (z Ołomuńca) i węgierski Vasary z powodu złego zdrowia nie wezmą udziału.

„Giornale d'Italia“ zapewnia, że codziennie odbędą się przed południem i po południu za każdym razem po dwa głosowania. W ten sposób spodziewają się skrócić czas trwania conclave i nie jest wykluczone, że **do środy będzie wybrany nowy papież.**

KRONIKA.

Poniedziałek 31 sierpnia.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu“ wyjdzie **dziś o godz. 6 wieczór.**

Strzelcy lwowscy w Krakowie. Wczoraj o godzinie 8-ej wieczorem przybyło do Krakowa dwie kompanie Strzelców ze Lwowa, które mają być wcielone do Legionu zachodniego. Z dworca Strzelcy przemaszerowali ulicami Basztową i Floryańską na Rynek główny, do koszar Legionów w Krzysztoforach. Strzelcy ustawili się przed gmachem, a po przeprowadzeniu regulaminowych formalności plutonami wchodzili do wnętrza i zajmowali wyznaczone sale. Zgromadziło się wiele publiczności, która serdecznie witała Lwowiaków.

Przewożenie rannych. Przez cały dzień wczorajszy przewożono z dworca rannych do szpitali w mieście. Każdemu wozowi towarzyszyła publiczność, która częstowała żołnierzy, wypytywała o wrażenia z pola bitwy, o znajomych, krewnych, przyjaciół, którzy w tych samych pułkach walczyli. Także wozom wiozącym rannych jeńców rosyjskich towarzyszyły gromadki ciekawych. Jeńcy rosyjscy, umieszczeni już w przeznaczonych dla nich szpitalach, wyrażają podziw dla wzorowego porządku, w jakim odbywa się w armii austryackiej przewóz i rozmieszczenie rannych.

Komenda oddziałów żeńskich ogłasza, że nowe legitymacye wydawane będą tylko do 5 września, codziennie między godz. 2—3 w lokalu komendy przy ul. Kołłątaja 3, III. p.

Repertuar teatru ludowego przy ulicy Rajskiej. Poniedziałek: „Gwiazda Syberyi“.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).